

Како неговати искреност код деце

Многи сматрају да лагање код деце није велики проблем имајући у виду да су на млађем узрасту (4-5 година) способна да под утицајем разних бајки и басни, које слушају, измишљају разне приче и догађаје. Овде је тешко одвојити лаж од маште уз чињеницу да деца не могу да поставе јасне границе између реалног и имагинарног.

Како деца одрастају, ова граница постаје све уочљивија, па самим тим неистина у комуникацији постаје очигледнија. Питање је зашто деца лажу.

Разлози за овакво понашање могу се пронаћи и кроз свакодневно праћење деце у породици или школи. Некада је то само одбрамбени механизам у комуникацији или жеља појединаца да буде примећен у групи вршњака.

Адолесценти прибегавају лажима тражећи оправдање за личне поступке (раскид везе, избегавање обавеза, заштита личних осећања, оправдање за недолично понашање...). Неретко се дешава да је појединац дубоко убеђен да је лагање исправно у појединим ситуацијама када се могу повредити осећања других блиских и драгих особа.

Учестало лагање указује да млада особа прикрива озбиљан проблем (емотивну нестабилност, насиље, злостављање, злоупотребу психоактивних супстанци...).

У сваком случају, потребно је реаговање оних који су лаж увидели како би се младој особи указало да лагање не води решењу одређеног проблема.

Родитељи су најважнији узор када је реч о неговању искрености, мада овде не треба заобићи ни особе које се баве образовањем и васпитањем деце у школи.

Иако се искрености и нескрености деца највише уче у породици, не сме се занемарити ни утицај вршњака на појединца.

Када дете лаже, родитељ/наставник треба да изврши васпитни утицај на дете кроз конструктиван разговор.

Реакција родитеља на лажи детета најчешће се креће у два смера, једни бурно реагују драњем, викањем и забранама, док други, затечени новонасталом ситуацијом, показују равнодушност. Ни једна ни друга реакција није адекватна и може утицати на дете да настави са лагањем.

У првом случају због бурне реакције родитеља лаж ће се учврстити, јер дете очекује да ће родитељ следећи пут бурније реаговати, док у другом случају реакцију родитеља може схватити и прихватити као одобравање.

Иницирање разговора у породичним околностима где ће се акценат ставити на значај искрености у комуникацији даје позитивне ефекте када је реч о лагању.

Важно је водити рачуна да:

- Не показујемо ни позитивне ни негативне реакције током разговора;
- Усредсредити се на неистину, због чега је изговорена лаж;
- Не критиковати дете него само понашање;
- Истицати колико је важно неговати искреност која омогућава конкретно решење проблема, ако он постоји; указати на разлику између стварности и измишљања и лагања и истине;
- Указати на последице неодговорног понашања;
- Заједнички утврдити начине за саопштавање истине, ако је она проблематична за дете;
- Заједнички утврдити казну за недолично понашање.

Током разговора важно је похвалити дете за искреност коју увиђате.

Ова похвала треба да уследи по завршеном разговору кроз праћење детета, а по уоченој промени понашања.

Неговање искрености у породици не треба да се заврши на једном разговору.

Процените сами у зависности од величине лажи да ли ово питање треба да се чешће отвара или је довољно праћење поткрепљено мотивационим порукама.

У сваком случају, чак и када не видите неки проблем, разговарајте са децом о њима битним стварима како би поверење и међусобно уважавање било доминантно у комуникацији.

